

Siðfræðileg álitamál og sálgæsla við lífslok (8 ECTS)

Námskeið í sálgæslu í samstarfi við hugvísindasviðs, Siðfræðistofnun og Endurmenntunar HÍ.

Umsjón: Salvör Nordal, forstöðumaður Siðfræðistofnunar og Vilhjálmur Árnason, prófessor.

Viðtalstímar eftir samkomulagi, salvorn@hi.is, s. 525 4195.

Kennslubækur:

Vilhjálmur Árnason: *Siðfræði lífs og dauða*, Reykjavík, 2. útg. 2003 (SLD)

Bauchamp and Childress: *Principles of Biomedical Ethics*, fifth edition, Oxford 2001 (PBE)

Að auki:

Ljósrit í möppu (lj)

Vilhjálmur Árnason og Ástríður Stefánsdóttir, *Sjálfræði og aldraðir*, Siðfræðistofnun og Háskólaútgáfan 2004.

Viktor E. Frankl, *Leitin að tilgangi lífsins*, Siðfræðistofnun og Háskólaútgáfan, 1996.

Dagskrá fyrirlestra:**1. hluti: Inngangur að hagnýttri siðfræði: Helstu hugtök**

17. sept. kl. 16:00 – 19:00 **Kynning á námskeiði; Inngangur að siðfræði**
lesefni: SLD: 1. kafli.

Fyrirlesari: Salvör Nordal, forstöðumaður

18. sept. kl. 9:00 – 11:00 **Hugleiðingar um siðfræði**

lesefni: PBE: 1. kafli

Fyrirlesari: Vilhjálmur Árnason, prófessor

18.sept. 11:00 – 14:00 **Sjálfræði, forræði og fagmennska**

lesefni: SLD: 2.3–2.6, PBE: 57–69, 165–187

Fyrirlesari: Salvör Nordal, forstöðumaður

2. hluti: Líffæraflutningar og skilgreining á dauða

1. okt. kl. 17:00 – 19:00 **Skilgreining á dauða, líffæraflutningar og réttlæti**

lesefni: SLD 5.1 og 5.2

Fyrirlesari: Salvör Nordal, forstöðumaður

2. okt. kl. 09:00 – 11:00 **Skyldur, umframskyldur, beint og óbeint samþykki**

lesefni: PBE: 39-51, 69–98

Fyrirlesari: Salvör Nordal, forstöðumaður

2. okt. kl. 11:00 – 13:00 **Líffæraflutningar og reynsla Íslendinga**

lesefni: grein úr *Nýju Lífi* (lj), „Líffæragjafir á Íslandi 1992-2002“ (lj)

Fyrirlesari: Gunnar Matthíasson, sjúkrahúsprestur

Skila 1. verkefni 1. október

3. hluti: Staða ólíkra hópa15.okt. kl. 17:00 – 19:00 **Hæfni og ákvarðanir**

Fyrirlesari: Ástríður Stefánsdóttir, dósent og læknir

PBE: 69-104

16.okt. kl. 09:00 – 11:00 **Sjálfræði og aldraðir**

Fyrirlesari: Ástríður Stefánsdóttir, dósent og læknir

Lesefni: SLD: 3.4, Vilhjálmur Árnason og Ástríður Stefánsdóttir: *Sjálfræði og aldraðir*16.okt. kl. 11:00 – 13:00 **Staða barna**

Fyrirlesari: Ingileif Malmberg, sjúkrahúsprestur

SLD: 4.2-4.4

Skila 2. verkefni 15. október
Skila ritgerð I4. hluti: Ákvarðanir um meðferð29. okt. kl. 17:00 – 19:00 **Meðferð við lok lífs I**

Lesefni: SLD: 5.3, 5.5, 5.6,

Fyrirlesari: Vilhjálmur Árnason, prófessor

30. okt. kl. 09:00 – 11:00 **Meðferð við lok lífs II**

„Appelton yfirlýsingin: Leiðbeiningar um það hvenær láta meg hjá líða að veita lækisfræðilega meðferð“ (lj)

Fyrirlesari: Vilhjálmur Árnason, prófessor

30. okt. kl. 11:00 – 13:00 **Leiðbeiningar um meðferð**

Fyrirlesari: Sigfinnur Þorleifsson, sjúkrahúsprestur

Lesefni: PBE 152-158, Dan W. Brock: „Medical Decisions at the end of the life“ (lj)

Skila 3.verkefni 29. október5. hluti: Líknardráp og sjálfsvíg með aðstoð lækis5. nóv. kl. 17:00 – 19:00 **Líknardráp, beint og óbeint**

Lesefni: SLD: 5.4, PBE: 144-152, Rachels: „Euthanasia“ (lj) Ólafur Árni Sveinsson, grein í Læknablaðinu.

Fyrirlesari: Salvör Nordal, forstöðumaður

6 nóv.. kl. 09:00 – 11:00 **Sjálfsvíg með aðstoð lækis**

Lesefni: J. David Velleman: „Against the Right to Die“(lj), Tom L. Beauchamp: „Justifying Physician-Assisted Deaths“ (lj)

Fyrirlesari: Salvör Nordal, forstöðumaður

6 nóv.. kl. 11:00 – 13:00 **Reynslan frá Hollandi og Bandaríkjunum**

Margaret P. Battin ofl. „Legal physician-assisted dying in Oregon and the Netherlands: evidence concerning the impact on patients in “vulnerable” groups“

Fyrirlesari: Sigurður Guðmundsson, landlæknir

Skila 4. verkefni 5. nóvember

6. hluti: Dauðinn, þjáningin og stofnunin

19. nóv. kl. 16:00-17:00 **Líknardráp – nokkrar athugasemdir**

Fyrirlesari Gunnar Matthíasson, sjúkrahúsprestur

19. nóv. kl. 17:00 – 19:00 **Dauðinn og læknisfræðin**

Lesefni: Daniel Callaghan „Peaceful Death“ (lj), Sigurður Árnason, „Óttinn við dauðann“ (lj.), Erna Haraldsdóttir, „Aðhlygning deyjandi fólks á sjúkradeild“, (lj.), Rósa Kristjánsdóttir, „Að deyja með reisu“, Curator, 27. árg. 1. tbl. 2004.

Fyrirlesari: Valgerður Sigurðardóttir, lækni

20. nóv. kl. 09:00 – 11:00 **Tilgangur lífsins**

Lesefni: Frankl, *Leitin að tilgangi lífsins*

Fyrirlesari: Róbert H. Haraldsson, prófessor

20. nóv. kl. 11:00 – 13:00 **Lokaspjall**

Lesefni: Vilhjálmur Árnason, „Deyðu á réttum tíma“ (lj.)

Fyrirlesari: Vilhjálmur Árnason, prófessor

20. nóv. Kl. 13:00-14:00 **Umræður**

Umsjón: Salvör Nordal

Skila 5. Verkefni 19. nóvember**Námsmat:****Ritgerð I – 30%**

Fyrri ritgerðinni á að skila eftir 3. hluta. Ritgerðin á að vera um 6 bls. að lengd og verða ritgerðarefni gefin í upphafi námskeiðsins.

Ritgerð II – 45%

Seinni ritgerðin á að vera um 8 síður og ber að skila eftir lok námskeiðs. Efni skal velja í samráði við umsjónarkennara.

Verkefni – 20%

Nemendum er gert að skila fimm stuttum verkefnum á meðan námskeiðinu stendur. (sjá skilafrest í dagskrá). Hvert verkefni á að tengja lesefni því sem fyrirhugað er í þeirri viku sem skilað er, þ.e. 1. verkefnið á að tengjast lesefni 2. hluta og þannig áfram. Miðað er við að hvert verkefni sé 1½ - 2 síður. Af þeim fimm verkefnum sem skilað er, gilda fjögur bestu verkefnin til lokaekunnar (þ.e. 5% hvert).

Þátttaka – 5%

Lagt er uppúr því að nemendur taki virkan þátt í tímum og umræðum.